

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА”
(для бакалаврів)**

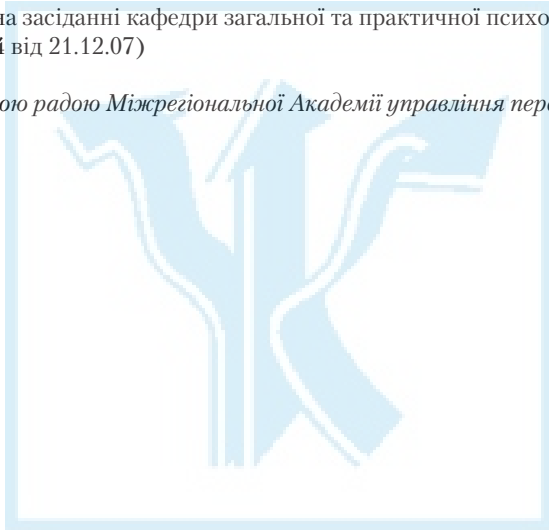
МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2008

Підготовлено доцентом кафедри загальної та практичної психології
О. Б. Мельничук

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології
(протокол № 4 від 21.12.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Мельничук О. Б. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Психологічна служба” (для бакалаврів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2008. – 30 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, тематичний план дисципліни, методичні вказівки щодо організації самостійної роботи, основні поняття до кожної теми, питання для самоконтролю знань, список літератури для обов’язкової роботи з першоджерелами, творчі завдання, теми рефератів та доповідей, а також список літератури.

- © Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2008
- © ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів підготовлено відповідно до програми курсу “Психологічна служба”.

Самостійна робота студентів з дисципліни “Психологічна служба” займає важливе місце у навчальному процесі при підготовці фахівців з практичної психології.

Самостійна робота студентів сприятиме свідомому і творчому засвоєнню теоретичних основ сучасної практичної психології, усвідомленню основних підходів до організації і діяльності психологічної служби, врахуванню її специфіки в різних сферах, формуванню стійкого інтересу до практичної психології. Завдання для самостійної роботи спрямовані на те, щоб найбільшою мірою сприяти розвитку у студентів пізнавальної активності і самостійності в їх навчальній діяльності за цією дисципліною та активізувати процес самоосвіти в ході професійного становлення загалом. Практика виконання самостійних завдань має сприяти глибшому засвоєнню студентами інформації з різних проблем дисципліни “Психологічна служба” в процесі підготовки до семінарсько-практичних занять.

Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисципліни “Психологічна служба” мають таку будову:

- на початку кожної теми подано методичні вказівки щодо організації самостійної роботи студентів при підготовці до семінарсько-практичних занять;
- виділено основні поняття до кожної теми, які обов’язково мають бути відображені студентом у словнику психологічних термінів;
- визначено питання для самоконтролю;
- визначено список літератури для обов’язкової роботи з першоджерелами, що передбачає анотування або конспектування зазначених робіт у цілому чи їх окремих частин (відповідно до теми та проблем, що розглядатимуться на семінарсько-практичному занятті);
- подано творчі завдання (проблемні ситуації), що спрямовані на розвиток вмінь застосовувати набуті теоретичні знання в практичній роботі;
- визначено список рефератів і доповідей;
- вказано рекомендовану основну та додаткову літературу.

Залежно від профілю спеціальності фахівця, умов організації навчального процесу (денна, заочна, вечірня, дистанційна форми навчання) та часу, відведеного в навчальних планах на семінарсько-практичні заняття з курсу, в кожному окремому випадку можуть бути відібрані також деякі із запропонованих завдань для самостійної роботи студентів, визначено процедури виконання цих завдань та оцінювання результатів.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	Змістовий модуль I. Стратегія психологічної служби та основні напрямки роботи практичного психолога
2	Предмет, завдання та структура психологічної служби
3	Особистість психолога як суб'єкта психологічної служби та організація його роботи
4	Види професійної діяльності практичних психологів у психологічних службах
5	Принципи професійної діяльності та методи досліджень практичних психологів психологічних служб
6	Організаційні моделі діяльності психологічних служб
6	Особливості управління національною системою психологічних служб
7	Змістовий модуль II. Психологічна служба в різних соціальних сферах
8	Психологічна служба в системі освіти
9	Психологічна служба в системі соціальних служб для молоді
10	Психологічна служба в системі охорони здоров'я
11	Психологічна служба у сфері державної служби та політики
12	Психологічна служба в органах внутрішніх справ
12	Психологічна служба у сфері бізнесу
Разом годин: 81	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ з дисципліни “ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА”

Змістовий модуль I. Стратегія психологічної служби та основні напрямки роботи практичного психолога

Тема 1. Предмет, завдання та структура психологічної служби

Методичні вказівки: студенти повинні чітко засвоїти поняття психологічної служби, особливості функціонування та розвитку практичної психології як системи психологічних служб. Вміти виокремлювати суттєві завдання психологічної служби – надання психологічної допомоги конкретній людині (групі, організації) у розв’язанні особистих (приватних) чи професійних проблем. При підготовці до семінарсько-практичних занять та виконанні завдань самостійної роботи особливу увагу необхідно звернути на питання щодо особливостей організації та функціонування психологічної служби в різних соціальних сферах, нерівномірність становлення психологічних служб у різних соціальних сферах, відсутність усталеної структури української практичної психології. Особливо потрібно виокремити і проаналізувати найбільш чітко сформовані напрямки діяльності психологічних служб у системі освіти. В системі соціальних служб для молоді, в системі охорони здоров’я, в органах внутрішніх справ, у сфері політики та бізнесу тощо.

Самостійна робота з цієї теми передбачає активізацію у студентів знань про основні завдання практичної психології в різних сферах соціального життя.

Словникова робота: психологічна служба, національна система психологічних служб, організаційне оформлення психологічної служби, кадрове забезпечення психологічної служби, напрямки діяльності психологічних служб.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Що таке “психологічна служба”?
2. Основне завдання психологічної служби.

3. Назвіть основні особливості організації та функціонування психологічної служби в різних соціальних сферах.
4. Основні етичні аспекти діяльності психологічних служб у різних соціальних сферах.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Панок В. Г.* Концепція національної соціально-психологічної служби // Вісн. АПН України. Педагогіка і психологія. — 1994. — № 2/3. — С. 17–27.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. В якому з поданих відношень розташовані пари понять:

1. а) практична психологія — б) психологічна служба;
2. а) завдання психологічної служби — б) психологічна допомога;
3. а) національна система психологічних служб — б) практична психологія.

Завдання 2. Завдання “Власна психологічна служба”: продумати назву, мету, завдання, структуру, зміст роботи (напрямки, методи, форми роботи, обладнання, фінансування, кількість працівників, їхні обов’язки) власної психологічної служби будь-якої організації та зробити її презентацію-рекламу для фахівців та клієнтів.

Теми доповідей і рефератів

1. Особливості функціонування психологічних служб у зарубіжних країнах.
2. Положення про психологічну службу організацій (підприємств).

Література [3; 4; 6; 9]

Тема 2. Особистість психолога як суб'єкта психологічної служби та організація його роботи

Методичні вказівки: при вивченні цієї теми та підготовці самостійних завдань необхідно звернути увагу на зміст вимог до особистості практичного психолога: психограма професії психолога, система особистісних якостей, навичок та вмінь, необхідних психологу, принципи та правила роботи психолога. Особливу увагу слід звернути, по-перше, на професійну самоідентифікацію психолога; по-друге, на рівні підготовки практичних психологів, а також на організаційні аспекти діяльності психолога: орієнтовний план роботи психологічної служби, документація психологічної служби, кабінет психолога в різних закладах. На самостійне опрацювання виносяться питання професійного зростання психолога та співвідношення понять “практикуючий психолог”, “психолог-практик”, “практичний психолог”.

Словникова робота: психограма, емпатія, стресовитривалість, новаторство, професійна ідентифікація, світоглядний, професійний, особистісний рівні підготовки психолога, етичний кодекс психолога та його принципи: відповідальність, компетентність, захист інтересів клієнта, конфіденційність, етичні правила проведення психологічних досліджень, кваліфікована пропаганда психології, професійна кооперація; документація психологічної служби, кабінет психолога.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Шумакова Л. П.* Розвиток особистості психолога-практика в процесі активного соціально-психологічного навчання. — Херсон: Південно-Український РІПО, 1995. — 30 с.
2. *Панок В. Г.* Концептуальні питання підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації психологів-практиків // Практична психологія у системі освіти: Питання організації та методики. — К.: ІСДО, 1996. — С. 18–41.
3. *Кісарчук З. Г.* Теоретико-методологічні проблеми діяльності практикуючого психолога// Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 18–27.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Визначте, психологи якої сфери практики вирішують перераховані нижче завдання.

Діагностика профпридатності; проведення тренінгу особистісно-го зростання; професійне навчання; навчання спортивних навичок; допомога людям у важких соціальних ситуаціях; вивчення характеру втоми; пристосування параметрів технічних засобів до людини; аналіз факторів монотонії; вивчення вікових особливостей; допомога людям у стресовій ситуації; робота з людьми, що мають функціональні розлади емоційного, сексуального чи особистісного плану; розробка ефективних методів та умов навчання; навчання ораторського мистецтва та навичок публічних виступів; робота з політиками з формування іміджу; посттравматична реабілітація; робота в службі “Шлюб та сім’я”; вивчення індивідуально-особистісних особливостей; аналіз впливу алкоголю та наркотиків на людину; вивчення факторів професійного травматизму; аналіз впливу плакату і реклами на сприймання; дослідження творчої діяльності; робота в службі “Телефон довіри”; допомога людям, які хворіють на депресії; вивчення та врахування індивідуальних особливостей у навчанні; аналіз готовності дитини до школи; вивчення передстартових станів спортсменів; аналіз вікових факторів розвитку особистості; вивчення групових процесів та групової динаміки; розробка психологічних засад нових педагогічних технологій.

Завдання 2. Визначте, які з висловлювань належать кваліфікованому психологу, а які — непрофесійному психологу. Чому?

1. У мене талант розуміти людей, цього ніхто не може заперечувати.
2. Я обов’язково допоможу вам змінити себе.
3. Ми разом з вами спробуємо побачити ваші проблеми з іншого боку.
4. Хто б міг подумати, що така молода і красива жінка буде думати про смерть?
5. Ви серйозно ставитеся до того, що з вами відбувається?
6. Ви можете розраховувати на мої професійні знання та досвід.
7. Важко почати роботу при такому опорі з вашого боку.
8. Ви б себе пожаліли, чим скоріше будете говорити правду, тим легше знайдемо рішення.
9. Думаю, що з цим завданням краще справиться мій колега.
10. Ви вже розчаровані! Чим? (Г. С. Абрамова).

Завдання 3. Прокоментуйте наведені етичні запитання психологічної практики, аргументуйте свою відповідь.

1. Чим відрізняється діяльність “продавця психологічних послуг” від роботи практичного психолога?
2. Що є більш значущим для практичного психолога — теоретична професійна підготовка чи велика практика та віра в себе?
3. Про талановитих музикантів, артистів говорять, що в дитинстві їх поцілувала муза музики чи театру. Чи є муза психології? Чи можливе переживання себе “психологом від Бога”?
4. Чи можна займатися психологічною роботою з людьми, не маючи спеціальної психологічної освіти?
5. Чи несе психолог юридичну та моральну відповідальність за дії клієнта, які той здійснив під його впливом?

Завдання 4. Які з перерахованих якостей і чому, на вашу думку, можна вважати професійно значущими якостями практичного психолога?

Впевненість у собі, доброта, цілеспрямованість, емпатія, висока емоційність, особистісна стабільність, вдумливість, рефлексивність, самоприйняття, екстраверсія, інтуїція, пізнавальна активність, високий інтелект, моральність, уважність, артистизм, працелюбність, воля, висока самооцінка, сильний тип нервової системи, гуманність, агресивність, креативність, красномовність, вміння переконувати, авторитарність, почуття гумору, толерантність, консерватизм, постійність звичок.

Теми доповідей і рефератів

1. Вимоги до особистості сучасного практичного психолога.
2. Проблеми взаємодії психолога з представниками суміжних професій: юристом, лікарем, соціальним працівником.

Література [1–4; 6; 9; 17; 21]

Тема 3. Види професійної діяльності практичних психологів у психологічних службах

Методичні вказівки: студенти повинні чітко визначати зміст поняття “психологічна допомога” особистості (групі, організації), знати основні види професійної діяльності практичного психолога: просвітницької, профілактичної, психодіагностики, психологічної корекції, психологічного консультування, психологічної реабілітації

тощо, розуміти характеристики різних видів професійної діяльності практичних психологів. Засвоєння інформації в рамках цієї теми передбачає також розуміння особливостей взаємодії та взаємодоповнюваності основних видів і форм роботи практичного психолога. У процесі підготовки до заняття на самостійне опрацювання студентами виносяться питання про розуміння зумовленості змісту та виду професійної діяльності практичного психолога типом психологічної проблеми клієнта.

Словникова робота: психологічна допомога особистості, психологічна допомога групі, психологічна допомога організації, просвітницька діяльність практичного психолога, діагностична робота, психокорекційна робота, психологічне консультування, профілактична робота, психологічна реабілітація.

Питання та завдання для самоконтролю

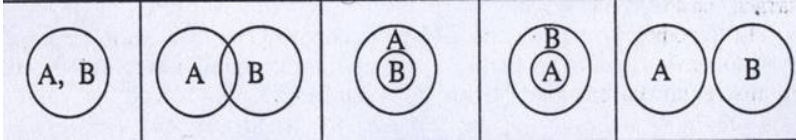
1. Що таке психологічна допомога особистості (групі, організації)?
2. Розкрийте специфічні характеристики просвітницької роботи як формування психологічної культури населення, працівників організацій та керівників.
3. Розкрийте специфічні характеристики профілактичної роботи як забезпечення психологічного здоров'я населення, працівників організацій та керівників.
4. Розкрийте специфічні характеристики діагностичної роботи практичного психолога.
5. В чому суть психокорекційної роботи практичного психолога?
6. Розкрийте особливості консультативної роботи практичного психолога.
7. Що таке психологічна реабілітація, в чому її особливості?

Робота з першоджерелами(анотування)

1. *Айві А.* Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування: сприяння розвитку клієнта: Навч. посіб.: Пер. з англ. — К.: Сфера, 1998. — 342 с.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. В якому з наведених відношень розташовані пари понять:

1. а) психологічна допомога — б) психологічне консультування;
2. а) психологічна допомога — б) психодіагностика;
3. а) психологічна допомога — б) психокорекція;
4. а) психологічна корекція — б) психологічна реабілітація;
5. а) просвітницька діяльність — б) психопрофілактика.

Завдання 2. Виберіть з наведеного списку функції, які може здійснювати практичний психолог. Обґрунтуйте свою відповідь. Поясніть, чому деяких функцій він не може виконувати.

Надавати людям допомогу в ситуаціях стресу, лікувати психічні розлади, надавати допомогу в складних життєвих проблемах, ставити медико-психіатричний діагноз, надавати допомогу у випадках емоційно-особистісного дискомфорту, виводити з депресії та суїцидальних станів, настановлювати на самостійні рішення в ситуаціях вибору, допомагати адаптуватися після життєвих криз, займатися профілактикою виникнення психологічного неблагополуччя, допомагати людям максимально розкрити свої якості і можливості, вчити клієнтів самопізнанню, розвивати навички психогігієни у клієнтів, проводити судово-медичну експертизу.

Теми доповідей і рефератів

1. Психодіагностика як напрям діяльності практичного психолога.
2. Проблематика психолого-педагогічної корекції у психологічних службах.
3. Специфіка психологічного консультування як напряму роботи психологічної служби.
4. Призначення профілактичної та просвітницької роботи психологічної служби.

Література [1–4; 6; 7; 17]

Тема 4. Принципи професійної діяльності та методи досліджень практичних психологів психологічних служб

Методичні вказівки: студенти повинні чітко засвоїти основні групи принципів діяльності практичного психолога: принципи, які відображають ставлення до клієнта (принцип ставлення до клієнта як до здорової людини; принцип прийняття, тобто доброзичливого та безоцінного ставлення), принципи, які відображають принципи взаємодії між психологом і клієнтом (принцип активності особистості, принцип діалогічної взаємодії, принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії, принцип відповідальності особистості, принцип розвитку особистості, принцип забезпечення умов для органічної єдності інтелектуальних та емоційних аспектів психіки, принцип системності та ін.) та етичні принципи (принцип добровільного звернення клієнта за психологічною допомогою, принцип забезпечення конфіденційності, принцип розмежування особистих і професійних стосунків, принцип професійної компетентності і вмотивованості).

Особливу увагу потрібно звернути на проблему необхідності пошуку духовних та історичних витоків вітчизняної практичної психології.

На самостійне опрацювання виносяться питання застосування суб'єкт-суб'єктних методів пізнання в практичній психології.

Словникова робота: концепція здорової особистості, принцип безоцінного ставлення до клієнта, принцип активності особистості, принцип діалогічності, принцип суб'єкт-суб'єктної взаємодії, принцип конфіденційності, суб'єкт-об'єктні методи пізнання, суб'єкт-суб'єктні методи пізнання, етичні принципи практичної психології.

Питання та завдання для самоконтролю

1. На яких принципах базується професійна діяльність практичних психологів? Дайте їх загальну характеристику.
2. Розкрийте зміст принципів, що відображають ставлення практичного психолога до клієнта.
3. Розкрийте зміст принципів, що відображають основи взаємодії між психологом і клієнтом.
4. Розкрийте зміст етичних принципів роботи практичного психолога.

5. Які принципи є найбільш значущими в процесі проведення практичними психологами діагностичної роботи? Обґрунтуйте свою відповідь.
6. На яких принципах ґрунтується психологічне консультування як вид діяльності практичного психолога?
7. Які принципи необхідно враховувати в процесі виконання практичними психологами психокорекційної роботи? Обґрунтуйте свою відповідь.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Коняєва А. П., Лисенко В. П., Тітова Т. М., Фурман А. В.* Етичний кодекс товариства психологів України. — К.; Донецьк, 1993. — 8 с.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Виберіть правильний варіант. Обґрунтуйте свою відповідь.

1. Методи практичного психолога:

- а) універсальні для всіх галузей психології;
- б) залежать від певних психологічних теорій;
- в) не змінюються з часом і під впливом культури;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

2. Професійна свідомість психолога вирізняється:

- а) гуманним, емпатійним ставленням до людей;
- б) моральною відповідальністю у прийнятті професійних рішень;
- в) високим ступенем рефлексивності у ставленні до людей;
- г) відстороненістю від проблем клієнтів;
- д) всі відповіді правильні;
- е) всі відповіді неправильні.

3. Людина для психолога — це насамперед:

- а) об'єкт професійних впливів;
- б) партнер професійних впливів;
- в) суб'єкт спілкування та професійної діяльності;
- г) предмет дослідження і перетворення;
- д) всі відповіді правильні;
- е) всі відповіді неправильні.

4. Робота психолога є частіше:

- а) інтуїтивною;

- б) творчою;
- в) алгоритмізованою;
- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

5. Робота психолога — це скоріше:

- а) ремесло, реалізація професійних навичок;
- б) процес психологічного маніпулювання клієнтом;
- в) магія, навіювання, сугестія;
- г) особисте мистецтво;
- д) всі відповіді правильні;
- е) всі відповіді неправильні.

Завдання 2. Вставте пропущені слова в наведені твердження.

1. Психолог-консультант “здобуває” інформацію для роботи з клієнтом не тільки із його ... і даних об’єктивного обстеження, а й спостерігаючи за його ..., ..., ... тощо.

2. Психолог підходить до клієнта як до ..., здатної до життя в контексті сучасної культури, що має необхідний рівень ..., щоб прийняти різні варіанти підходів до проблем свого життя.

3. В роботі професійного психолога виокремлюють такі види діяльності: ..., ..., ..., ...

Завдання 3. Проаналізуйте наведені висловлювання. Які позиції займають психологи стосовно іншої людини? Які з них ви вважаєте найбільш оптимальними і чому?

1. Психолог — це професія, що формує особистісні якості людини.

2. Психолог — це професія, яка вивчає душу людини, її думки, емоції. Психолог повинен допомагати людям.

3. Психолог — це професія, необхідна в сучасній школі для нормальної практичної роботи.

4. Психолог — це професія, що дає змогу надавати допомогу людям, які не знають виходу із складної ситуації, знаходити причини стресів, незадоволеності людей собою та людьми, які їх оточують.

5. Психолог — це професія, яка передбачає знання законів, особливостей психіки різних типів людей і вміння користуватися своїми знаннями для того, щоб коригувати відносини, небажані моменти в поведінці і світосприйнятті особистості в бік їх поліпшення.

6. Психолог — це професія, що потребує відповідальності, терпимості, знань про іншу людину, про себе та ін.

7. Психолог — це професія, яка дає змогу глибше зрозуміти мотиви вчинків і усвідомлювати всі внутрішні процеси, що відбуваються як із самим собою, так і з іншими людьми.

8. Психолог — це професія, яка допомагає людям пізнати себе, знайти своє місце в житті.

9. Психолог — це професія, яка дає можливість правильно допомагати людям в їх проблемах, розбиратися в самих собі, саморозкриватися, самоутверджуватися.

10. Професія психолога потребує високого рівня знань — як професійних, так і загальнокультурних, а також таких якостей, як тактовність, уважність.

Теми доповідей і рефератів

1. Модель професійної діяльності практичного психолога.
2. Етичний кодекс психолога та його принципи.

Література [1; 3; 5–7; 9; 17]

Тема 5. Організаційні моделі діяльності психологічних служб

Методичні вказівки: у процесі підготовки до семінарсько-практичного заняття та виконання завдань для самостійної роботи студенти повинні засвоїти основні організаційні моделі надання психологічної допомоги практичними психологами в рамках діючих психологічних служб: а) психологічна допомога, яка здійснюється психологом, що працює безпосередньо в організації; б) психологічна допомога, яка здійснюється психологом, що працює за межами організації, у відомчих територіально-консультативних центрах; знати основні переваги та недоліки внутрішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби та зовнішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби. Орієнтуватись в можливостях надання психологічної допомоги незалежними консультативними фірмами (держаними, приватними), які створюються поза організаційними межами тієї чи іншої соціальної сфери.

На самостійне опрацювання виносяться питання організаційної моделі психологічних служб у різних соціальних сферах.

Словникова робота: психологічна служба, організаційна модель діяльності психологічної служби, внутрішньоорганізаційна модель діяльності психологічної служби, зовнішньоорганізаційна модель діяльності психологічної служби.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Які існують організаційні моделі надання психологічної допомоги практичними психологами в рамках діючих психологічних служб?
2. Назвіть основні переваги внутрішньоорганізаційної та зовнішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби. Порівняйте їх.
3. Назвіть основні недоліки внутрішньоорганізаційної та зовнішньоорганізаційної моделі діяльності психологічної служби. В чому їх відмінність?
4. Назвіть можливості надання психологічної допомоги незалежними державними консультативними фірмами.
5. Назвіть можливості надання психологічної допомоги незалежними приватними консультативними фірмами. Порівняйте їх.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Кісарчук З. Г., Журавльова Н. О., Онищенко Г. І., Юрченко Т. П.* Спеціалізована психологічна служба: основні види психологічної допомоги населенню: Метод. рекомендації для психологів-практиків. — К.: Мінчорнобиль, 1995. — 46 с.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Складіть порівняльну таблицю, де відзначте основні суттєві переваги і недоліки внутрішньоорганізаційної та зовнішньоорганізаційної моделі психологічної служби.

Завдання 2. Визначте типовий перелік психологічних проблем, які можуть вирішуватися в психологічній службі тієї чи іншої соціальної сфери. Які, на вашу думку, з цих проблем можна успішніше розв'язати в рамках внутрішньоорганізаційної моделі психологічної служби, а які — в рамках зовнішньоорганізаційної моделі психологічної служби? Обґрунтуйте свою думку.

Теми доповідей і рефератів

1. Планування діяльності психологічної служби.

Література [1; 2; 4; 6; 17; 21]

Тема 6. Особливості управління національною системою психологічних служб

Методичні вказівки: вивчаючи цю тему, особливу увагу потрібно звернути на характеристику основних рівнів управління національною системою психологічних служб: центральний, обласний, міський (районний). Студенти повинні чітко засвоїти особливості взаємодії психологічних служб, що функціонують у різних соціальних сферах. Знати основні функції органів управління: ліцензування; науково-методичне забезпечення; координація взаємодії працівників та організацій; підвищення професійного рівня; здійснення контролю за діяльністю; проведення атестації та створення умов для професійної кар'єри; забезпечення міжнародних контактів тощо. Більш ґрунтовного вивчення та аналізу потребують основні проблеми, які існують в управлінні національною системою психологічних служб в Україні.

На самостійне опрацювання виносяться питання ліцензування приватних консультативних фірм та приватної діяльності по наданню психологічних послуг окремими практичними психологами.

Словникова робота: національна система психологічних служб, управління національною системою психологічних служб, рівні управління національною системою психологічних служб, ліцензування діяльності психологічної служби, атестація практичних психологів.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Які основні рівні виокремлюють в управлінні національною системою психологічних служб?
2. Розкрити особливості взаємодії психологічних служб, що функціонують у різних соціальних сферах.
3. Охарактеризуйте основні функції органів управління.
4. Назвіть основні проблеми, які існують в управлінні національною системою психологічних служб в Україні.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. Панок В. Г. Концепція національної соціально-психологічної служби // Вісн. АПН України. Педагогіка і психологія. — 1994. — № 2–3. — С. 17–27.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Визначте орієнтовну модель взаємодії психологічних служб, які функціонують у різних соціальних сферах. Обґрунтуйте свою думку.

Завдання 2. Проаналізуйте Етичний кодекс психолога і назвіть основні принципи, покладені в його основу. Які існують механізми управління та контролю за діяльністю практичних психологів у вітчизняній практичній психології?

Теми доповідей і рефератів

1. Проблема адаптації психолога-початківця.
2. Принципи розробки та проведення педагогічних консиліумів.

Література [1–3; 6; 9]

Змістовий модуль II. Психологічна служба в різних соціальних сферах

Тема 7. Психологічна служба в системі освіти

Методичні вказівки: студенти повинні чітко засвоїти основні завдання та особливості діяльності психологічної служби в системі освіти. Проаналізувати особливості роботи практичного психолога з адміністрацією освітнього закладу: визначення психологічних основ стратегії діяльності освітнього закладу; формування позитивного іміджу освітнього закладу; формування ефективної “управлінської команди”.

Особливої уваги потребує характеристика основних форм роботи практичного психолога з педагогічним колективом: здійснення добору педагогічних працівників (відповідно до завдань і специфіки освітнього закладу); руйнування старих стереотипів і формування нових соціальних установок щодо виявлення активності, ініціативності педагогічних працівників; створення умов для впровадження в навчально-виховних процес нових освітніх технологій, а також сприятливого клімату в педагогічному колективі; створення умов для зняття психологічного навантаження у членів педагогічного колективу; забезпечення психічного здоров'я, сприяння саморозвитку та самовдосконаленню педагогічних працівників тощо. Потребує аналізу також зміст роботи практичного психолога з учнями: психологічні проблеми відбору учнів; робота з профілактики правопорушень та

неуспішності; робота із здібними й обдарованими дітьми; діагностика психічного розвитку дітей та складання програм їх корекції; психологічні проблеми забезпечення безперервності освіти.

Студенти повинні вміти виокремлювати особливості здійснення основних видів роботи практикуючого психолога: консультування учнів і батьків; психодіагностика якостей особистості учнів; проведення уроків, семінарів з основ психологічних знань.

На самостійне опрацювання виносяться питання особливостей роботи практикуючого психолога з батьками учнів (студентів).

Словникова робота: психологічна служба в системі освіти, психологічні основи стратегії діяльності освітнього закладу, психологічне обслуговування освіти та виховання.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Визначте мету та основні завдання психологічної служби в системі освіти.
2. Визначте характерні особливості та форми роботи практичного психолога з адміністрацією освітнього закладу.
3. Визначте особливості форм роботи практичного психолога з педагогічним колективом.
4. Визначте форми роботи практичного психолога з учнями та їхніми батьками.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Гильбух Ю. З.* Учитель и психологическая служба школы. — К.: Ин-т психологии АПН Украины, 1993. — 142 с.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Виступаючи на колегії, А. Г. Асмолов сказав: “Психологія вистраждала свій шлях у світ освіти. Перші розчарування окремих психологів у школах переконали мене в тому, що “один у полі не воїн”. Тоді стало очевидним ось що: не так психологи повинні йти в народ, як педагоги, народ повинні були піти в психологію. Хочете, називайте це чудом, хочете ні: на наших очах почалася психологізація шкільного життя, що ознаменувала нову еру — еру розвиваючої освіти” (“Вестник образования”, 1995, № 7). Чи поділяєте ви думку А. Г. Асмолова про те, що психолог може сформуватися із шкільного вчителя? Обґрунтуйте свої міркування.

Завдання 2. Назвіть напрямки роботи практичного психолога з “важкими підлітками”. Якими теоретичним знаннями та практичним навичками роботи повинен володіти такий психолог?

Теми доповідей і рефератів

1. Психологічна лекція як вид роботи шкільного психолога.
2. Зміст роботи психолога в початковій, середній, старшій школі.

Література [1; 3; 6–8; 15]

Тема 8. Психологічна служба в системі соціальних служб для молоді

Методичні вказівки: у процесі підготовки до семінарсько-практичного заняття та для виконання самостійних завдань студентам важливо визначити особливості роботи практичного психолога з проблеми профілактики девіантної поведінки молоді (схильність до правопорушень; наркоманія, алкоголізм серед неповнолітніх тощо); роботи практичного психолога з проблеми професійного становлення та розвитку молоді: вибору професії, зміни професії в умовах безробіття тощо; роботи практичного психолога з проблеми молоді сім'ї, попередження та розв'язання сімейних конфліктів тощо; проведення психотренінгів з метою забезпечення кращого розуміння молодю людиною самої себе, оптимізації взаємодії з іншими людьми.

На самостійне опрацювання виносяться питання попередження та розв'язання сімейних конфліктів.

Словникова робота: психологічна служба в системі соціальних служб для молоді, профілактика девіантної поведінки, професійне становлення, психологічне забезпечення професійної кар'єри, психологічна сумісність сім'ї, психотренінги.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Визначте мету та основні завдання психологічної служби в системі соціальних служб для молоді.
2. Розкрийте особливості роботи практичного психолога з проблеми профілактики девіантної поведінки молоді.
3. Розкрийте особливості роботи практичного психолога з проблеми професійного становлення та розвитку молоді.
4. Розкрийте особливості роботи практичного психолога з проблем розвитку молоді сім'ї.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Соціальна робота з молоддю в Україні // Зб. інформ.-метод. матеріалів / За ред. І. Д. Зверєвої. – К., 1997.*

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Розкрийте психологічні механізми формування психологічної залежності. Які об'єктивні та суб'єктивні фактори визначають особливості та динаміку формування психологічної залежності особистості? Чим може допомогти практичний психолог людині, яка хоче позбутися психологічної залежності?

Завдання 2. Чи можна займатися психологічною роботою з людьми в соціальних службах, не маючи спеціальної психологічної освіти? Які особливості теоретичної та практичної підготовки фахівців соціальних служб є професійно значущими? Обґрунтуйте свою думку.

Теми доповідей і рефератів

1. Соціально-психологічний тренінг як одна з найефективніших форм роботи практичного психолога.
2. Проблеми застосування даних психодіагностики в соціальній практиці.

Література [1; 2; 4–6; 21–23]

Тема 9. Психологічна служба в системі охорони здоров'я

Методичні вказівки: у процесі підготовки до семінарсько-практичного заняття та для успішного виконання завдань самостійної роботи студенти повинні звернути увагу на зміст роботи практичного психолога з психічнохворими людьми: участь у вирішенні завдань диференційної діагностики, аналіз особливостей психічних порушень, діагностика психічного розвитку. Оцінка динаміки нервово-психічних порушень і врахування ефективності психотерапії, участь у проведеному судово-медичній експертизи тощо.

Необхідно ознайомитися з роботою практичного психолога із соматично хворими людьми: вивчення та врахування психологічних проявів різних соматичних хвороб, участь у психотерапевтичній, психокорекційній і психореабілітаційній роботі з хворими тощо. Слід звернути увагу на особливості участі практичного психолога в психологічній освіті медичного персоналу. Самостійно студенти опрацюють поняття “психологічна експертиза”.

Словникова робота: психологічна служба в системі охорони здоров'я, психічні порушення, нервово-психічні порушення, судово-медична експертиза, соматичні захворювання, психологічна реабілітація, психологічна освіта медичного персоналу.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте мету та завдання психологічної служби в системі охорони здоров'я.
2. Розкрийте особливості роботи практичного психолога з психічнохворими людьми.
3. Розкрийте особливості роботи практичного психолога із соматично хворими людьми.
4. Розкрийте особливості участі практичного психолога в психологічній освіті медичного персоналу.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М.* Основи дитячої патопсихології: Навч. посіб. — К.: Перун, 1996. — 464 с.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Вставте пропущені слова у наведені твердження.

1. ... психолог працює в основному в лікарнях і центрах психічно здоров'я, де він підбирає і застосовує ... найбільш прийнятну для цього хворого.
2. Медичний психолог займається ... ефективних методів ... та оптимізацією ... ..
3. Психологи-практики, які працюють у системі охорони здоров'я, в основному реалізують ... завдання.

Завдання 2. Визначте, які з перелічених завдань входять до компетенції психолога, що бере участь у судово-психологічній експертизі.

Діагностика здібностей обвинувачуваних, свідків і потерпілих; визначення мотивів злочину; діагностика індивідуально-психологічних і вікових особливостей; встановлення обставин злочину; встановлення здатності потерпілих від сексуального злочину правильно сприймати характер і значення здійснюваних з ними дій; визначення ступеня провини обвинувачуваного; визначення здатності неповнолітніх обвинувачуваних з розумовою відсталістю повністю усвідомлювати значення своїх дій і керувати ними; діагностика рівня девіантності обвинувачуваного; визначення можливості здійснення

злочину підозрюваним; діагностика емоційно-афективних станів обвинувачуваних у момент здійснення злочину; визначення можливості виникнення різних психічних явищ, що можуть перешкоджати нормальному здійсненню професійних функцій (в авіації, автомобільному та залізничному транспорті, роботі операторів АС та диспетчерів тощо).

Теми доповідей і рефератів

1. Критерії ефективності практичної роботи психодіагноста у медичних закладах.
2. Проблеми ефективності психологічної корекції в роботі практичного психолога медичного закладу.

Література [2; 5; 9]

Тема 10. Психологічна служба у сфері державної служби та політики

Методичні вказівки: студенти повинні чітко визначати зміст роботи практичного психолога у сфері державної служби (визначення психологічних особливостей державної служби, розробка психологічних критеріїв та здійснення добору державних службовців, розробка психологічних основ професійної кар'єри державних службовців, формування психологічної культури державних службовців).

Засвоєння інформації в рамках цієї теми передбачає також розуміння особливостей роботи практичного психолога у сфері політики (розробка психологічних основ діяльності політичних партій, визначення стратегії взаємодії між політичними партіями, створення іміджу політичних партій та окремих політичних лідерів, проектування психологічних основ проведення передвиборної кампанії, створення засобів наочної агітації, проведення соціально-психологічних досліджень щодо вивчення громадської думки з тих чи інших політичних питань, вивчення психологічних основ діяльності засобів формування політичної культури населення тощо).

На самостійне опрацювання студентами виносяться питання щодо розуміння поняття “політична культура населення”.

Словникова робота: психологічна служба у сфері державної служби та політики, психологічні основи діяльності політичних партій, психологічні основи проведення передвиборної кампанії, психологічні основи діяльності засобів масової комунікації, психологічні засоби формування політичної культури населення.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте мету та завдання психологічної служби в системі державної служби та політики.
2. Розкрийте особливості роботи практичного психолога з державними службовцями.
3. Розкрийте особливості психологічного забезпечення політичних процесів.
4. Розкрийте психологічні закономірності проведення передвиборної кампанії.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Имидж* лідера: Психологическое пособие для политиков / Под ред. Е. В. Егоровой-Гартман. — М., 1994. — 265 с.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Визначте можливі функції психолога, що працює з політичними діячами. Чим можна пояснити “психологічну наївність” політиків, їх уникнення професійних психологів і психологічний захист?

Завдання 2. Проаналізуйте психологічні особливості політичної реклами однієї з політичних партій (на вибір). У чому, на вашу думку, полягають засади ефективного (неефективного) впливу політичної реклами певної партії на виборців?

Теми доповідей і рефератів

1. Індивідуальне та групове консультування в системі державної служби і політики.
2. Проблеми корекції особистісного розвитку політичних діячів.

Література [1–3; 5; 6; 11; 14; 19]

Тема 11. Психологічна служба в органах внутрішніх справ

Методичні вказівки: студенти повинні чітко засвоїти основні напрямки роботи практичного психолога з особовим складом: психологічна діагностика професійної придатності осіб, які потупають на службу; професійний відбір кандидатів, які вступають до закладів МВС на навчання; динамічне психофізіологічне та психологічне спостереження за співробітниками у процесі службової діяльності та видача рекомендацій щодо вдосконалення змісту та методів ро-

боти; здійснення заходів щодо профілактики несприятливого функціонального стану співробітників, підтримання їх працездатності у звичайних та екстремальних умовах; психологічна реабілітація співробітників, які постраждали при виконанні службових обов'язків, створення позитивної громадської думки, ділових взаємостосунків з громадськістю та населенням тощо.

При підготовці до заняття особливу увагу слід звернути на проблему роботи практичного психолога із засудженими в пенітенціарних закладах: вивчення особистості засуджених та підготовка рекомендацій щодо розподілу їх у загони; корекція поведінки та негативних психічних станів протягом основного етапу підготовки покарання.

На самостійне опрацювання виносяться питання роботи практичного психолога з населенням: моніторинг правосвідомості та правослухняності поведінки у неповнолітніх тощо.

Словникова робота: діяльність психологічної служби в органах внутрішніх справ, психологічна реабілітація працівників органів внутрішніх справ, робота психолога в пенітенціарних установах, правосвідомість населення, правослухняна поведінка неповнолітніх.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте мету та завдання психологічної служби в органах внутрішніх справ.
2. Розкрийте основні напрямки роботи практичного психолога з особовим складом органів внутрішніх справ.
3. Розкрийте особливості роботи практичного психолога із засудженими в пенітенціарних установах.
4. Розкрийте особливості роботи практичного психолога з населенням.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Яковенко С. І.* Підготовка психологів для роботи в органах внутрішніх справ // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 126–136.

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Складіть програму професійного добору працівників органів внутрішніх справ. Визначте психограму працівника органів внутрішніх справ.

Завдання 2. Визначте основні напрямки та засоби роботи психолога із засудженими і пенітенціарних установах. В чому специфіка здійснення психологом основних видів психологічної допомоги особистості за таких умов?

Теми доповідей і рефератів

1. Статус практичного психолога в системі органів внутрішніх справ.
2. Специфіка психологічного консультування як напряму роботи психологічної служби органів внутрішніх справ.

Література [1; 2; 4; 5; 12; 21]

Тема 12. Психологічна служба у сфері бізнесу

Методичні вказівки: студенти повинні знати характерні особливості роботи практичного психолога у сфері бізнесу: визначення стратегії діяльності бізнесових організацій і перспектив їх розвитку; розробка фірмового стилю організації; формування позитивного образу організації; визначення стратегій взаємодії організації з іншими організаціями; формування управлінської команди організації; формування організаційної культури; розробка шляхів і способів оптимізації управлінської діяльності керівників; проведення маркетингових досліджень; розробка психологічних основ проведення рекламної кампанії, презентацій фірми тощо. На самостійне опрацювання вивчено поняття “корпоративна культура” та “організаційна культура”.

Словникова робота: психологічна служба бізнесу, позитивний образ організації, корпоративна культура, організаційна культура, ефективні управлінські рішення, ділове спілкування, рекламна кампанія.

Питання та завдання для самоконтролю

1. Розкрийте мету та завдання психологічної служби у сфері бізнесу.
2. Розкрийте основні напрямки роботи практичного психолога з добору персоналу.
3. Розкрийте особливості роботи практичного психолога із забезпечення фірмового стилю організації.

4. Розкрийте особливості роботи практичного психолога у відділах із зв'язків з громадськістю та в рекламних агентствах.
5. Розкрийте особливості психологічного забезпечення нововведень в організації.

Робота з першоджерелами (анотування)

1. *Лидерство: Психологические проблемы в бизнесе (по материалам американских исследований) / Под ред. Т. Н. Ушаковой. — Дубна: Издат. центр “Феникс”, 1997. — 176 с.*

Творчі завдання та проблемні ситуації

Завдання 1. Психолог, що працює в рекламному відділі фірми “Кац і К” дістав завдання створити рекламу фірми. Прочитайте написаний ним текст, знайдіть у ньому помилки. Сформулюйте правила реклами. Перепишіть рекламу фірми заново згідно з психологічними правилами.

“Кац і К” — це краща якість і ідеальне обслуговування. Часто можна чути, що в наш час тільки японські фірми обслуговують своїх клієнтів ідеально. В фірмі “Кац і К” вирішено змінити таке становище. Ми вирішили стати кращими на ринку та добилися свого. У нас клієнти обслуговуються найкраще. Товари фірми “Кац і К” є найкращими із досяжних. Ми пропонуємо клієнтам надміцні сталеві деталі, виконані з трьохкратною перевіркою якості. “Кац і К”: найкращі на ринку”.

Завдання 2. Ефективна діяльність працівника багато в чому залежить від його задоволеності роботою. Це можливо, коли людина орієнтована на зміст роботи, коли вона працює в сприятливих умовах, коли в неї гарно організоване робоче місце і трудовий процес, сприятливі стосунки з керівником і колегами, достатня матеріальна винагорода, є перспектива професійного зростання.

Складіть програму вивчення психологом задоволеності працівниками умовами праці, змістом діяльності, взаємостосунками з керівниками та колегами, можливостями професійного зростання.

Теми доповідей і рефератів

1. Призначення профілактичної та просвітницької роботи психологічної служби сфери бізнесу.
2. Специфіка психологічного консультування як напряму роботи психологічної служби в бізнес-організації.

Література [3; 6; 13; 16; 20; 24]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Абрамова Г. С.* Введение в практическую психологию. — М.: Междунар. педагогическая академия, 1994. — 237 с.
2. *Бондаренко О. Ф.* Психологічна допомога особистості: Навч. посіб. — Харків: Фоліо, 1996. — 237 с.
3. *Кісарчук З. Г.* Теоретико-методологічні проблеми діяльності практикуючого психолога // Практична психологія: теорія, методи, технології. — К., 1997. — С. 18–27.
4. *Кісарчук З. Г., Журавльова Н. Ю., Онищенко Г. І., Юрченко Т. П.* Спеціалізована психологічна служба: основні види психологічної допомоги населенню: Метод. рекомендації для психологів-практиків. — К.: Мінчорнобиль, 1995. — 46 с.
5. *Конєва А. П., Лисенко В. П., Тітова Т. М., Фурман А. В.* Етичний кодекс товариства психологів України. — К.; Донецьк, 1993. — 8 с.
6. *Основи практичної психології* / В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. — 2-ге вид. — К.: Либідь, 2001. — 536 с.
7. *Рабочая книга школьного психолога* / Под. ред. М. В. Дубровиной. — М.: Просвещение, 1991. — 303 с.
8. *Рогов Е. И.* Настольная книга практического психолога в образовании.: Учеб. пособие. — М.: Владос, 1995. — 529 с.
9. *Яценко Т. С.* Теоретичні передумови психологічної практики // Вісн. АПН України. — 1994. — № 1. — С. 66–74.

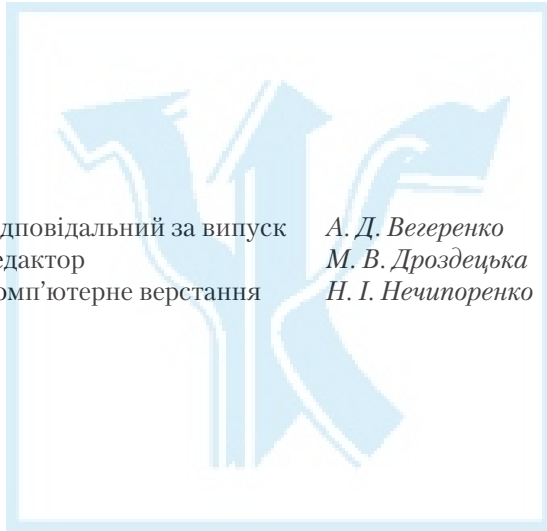
Додаткова

10. *Абульханова-Славская К. А.* Стратегия жизни; Панок В. Г. Українська практична психологія: визначення, структура та завдання// Практична психологія та соціальна робота. — 1997. — Жовт. — С. 8–10.
11. *Васютинський В. О.* Вибір влади: між ідеологією і психологією // Українські варіанти. — 1998. — № 2. — С. 34–36.
12. *Воронин В. Н., Князев В. Н.* К определению психологического понятия ситуации // Актуальные вопросы организационно-психологического обеспечения работы с кадрами. — М., 1989. — С. 121–126.
13. *Данчева О. В., Швалб Ю. М.* Практична психологія в економіці та бізнесі. — К.: Лібра, 1998. — 270 с.

14. *Имидж лидера: психологическое пособие для политиков* / Под ред. Е. В. Егоровой-Гартман. – М., 1994. – 265 с.
15. *Карамушка Л. М.* Особливості психологічного консультування керівників освітніх закладів з проблем управління // Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія: Матеріали методолог. семінару АПН України 12 листопада 1998 р. – К., 1998. – С. 202–208.
16. *Лидерство: Психологические проблемы в бизнесе* (по материалам американских исследований) / Под ред. Т. Н. Ушаковой. – Дубна: Издат. центр “Феникс”, 1997. – 176 с.
17. *Перший* Всеукраїнський конгрес з практичної психології (27–30 вересня 1994 р.): Тези доп. та повідомл. – Херсон, 1994. – 392 с.
18. *Психолого-педагогічна наука і суспільна ідеологія* // Матеріали методолог. семінару АПН України 12 листопада 1998 р. – К.: Гнозис, 1998. – 605 с.
19. *Слюсаревский Н. Н., Карамушка Л. Н., Федоришин А. Б.* Слово, рисунок, цвет: Психологический анализ наглядных средств политической агитации. – К.: АТ “Реклама”, 1995. – 178 с.
20. *Советы психолога менеджеру: Учеб. пособие* / Под ред. М. К. Тушуквиной. – СПб.: ГАСУ, 1994. – 195 с.
21. *Соловьева О. В.* Стратегии работы психолога-практика: Введение в практическую социальную психологию/ Под ред. Ю. М. Жукова, Л. А. Петровской, О. В. Соловьевой. – М.: Смысл, 1996. – С. 35–45.
22. *Соціальна робота з дітьми, молоддю, жінками, різними категоріями сімей* (з досвіду центрів соціальних служб для молоді країни) / Упоряд.: Р. Г. Драпушко, З. Г. Зайцев, А. Г. Зінченко та ін. – К., 1998.
23. *Соціальна робота з молоддю в Україні* // Зб. інформ.-метод. матеріалів / За ред. І. Д. Звереві. – К., 1997.
24. *Управленческое консультирование: Пер. с англ.; Под ред. М. Кубра.* – 2-е изд., перераб. – М.: СП “Интерэксперт”, 1992. – Т. 1. – 319 с; Т. 2. – 350 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Психологічна служба”	4
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Психологічна служба”	5
Список літератури	28

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *М. В. Дроздецька*
Комп'ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

Зам. № ВКЦ-3779

Підп. до друку 05.12.08. Формат 60×84/16. Папір офсетний
Друк ротатійний трафаретний.

Ум. друк. арк. 1,74. Обл.-вид. арк. 1,58. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*